

До:
ОМБУДСМАНА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От:
СНЦОП “ОБЕДИНЕНИЕ НА
СВОБОДНИТЕ АДВОКАТИ“
ЕИК 205846611

Относно:
Необходимост от дебат относно липсата на съдебен контрол над решенията, постановени в дисциплинарните производства на адвокати

Уважаема г-жо Ковачева,

Ако приемем, че Законът за адвокатурата (ЗАДв), в частта му изключваща съдебния контрол над актовете на Висшия дисциплинарен съд (ВДС) като втора инстанция, е съобразен с Конституцията на Република България (КРБ), ще достигнем до извод за **противоречие на КРБ с Хартата на основните права в Европейския съюз (ХОПЕС)** и други съюзни правни норми, ползващи се с примат.

Посоченото е проблем от изключително значение, чието решение не може повече да бъде отлагано, поради което с настоящото Ви молим, като се запознаете с подробно изложените по-долу съображения, да ни окажете исканото съдействие за решаването му.

I. Релевантната правна уредба:

1. Конституция на Република България:

Чл. 134. (1) Адвокатурата е свободна, независима и самоуправляваща се. Тя подпомага гражданите и юридическите лица при защитата на техните права и законни интереси.

(2) Организацията и редът на дейността на адвокатурата се уреждат със закон.

Чл. 119. (1) Правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища.

(2) Със закон могат да се създават и специализирани съдилища.

(3) Извънредни съдилища не се допускат.

Чл. 48. (1) Гражданите имат право на труд. Държавата се грижи за създаване на условия за осъществяване на това право.

...

(3) Всеки гражданин свободно избира своята професия и място на работа.

Чл. 16. Трудът се гарантира и защитава от закона.

Чл. 56. Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени неговите права или законни интереси.

2. Закон за адвокатурата на Република България:

Чл. 96. (1) Дисциплинарният съд се състои от:

1. при колегия до 100 адвокати - не по-малко от петима членове;
2. при колегия над 100 адвокати - не по-малко от седем членове, а за София - не по-малко от девет членове.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) За членове на дисциплинарния съд могат да бъдат избирани членове на адвокатската колегия, които имат най-малко 5 години адвокатски стаж, а за председател - най-малко 10 години адвокатски стаж.

Чл. 97. На дисциплинарния съд като първа инстанция са подсъдни дисциплинарните дела, образувани срещу членовете на адвокатската колегия.

Чл. 128. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Висшият дисциплинарен съд се състои от петнадесет членове, в това число председател. За негови членове могат да бъдат избирани членове на адвокатски колегии, които имат най-малко 15 години адвокатски стаж. Старшинството на членовете на Висшия дисциплинарен съд се определя по продължителността на адвокатския им стаж.

Чл. 129. (1) На Висшия дисциплинарен съд като първа инстанция са подсъдни дисциплинарните дела, образувани срещу членове на адвокатските съвети, на контролните съвети и дисциплинарните съдилища на колегиите, на Висшия адвокатски съвет, на Висшия контролен съвет и на Висшия дисциплинарен съд.

(2) Висшият дисциплинарен съд разглежда като втора инстанция жалбите срещу решенията на дисциплинарните съдилища при адвокатските колегии.

Чл. 131. (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) За неизпълнение на задълженията си адвокатът, адвокатът от Европейския съюз и младши адвокатът носят дисциплинарна отговорност.

Чл. 133. (1) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) За извършено дисциплинарно нарушение на адвоката, както и на адвоката от Европейския съюз се налагат следните наказания:

...

4. лишаване от право да упражнява адвокатска професия за срок от 3 до 18 месеца;
5. лишаване от право да упражнява адвокатска професия за срок до 5 години при повторно нарушение.

Чл. 140. (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Дисциплинарният съд се произнася с решение, с което налага дисциплинарно наказание на адвоката или на адвоката от Европейския съюз или го оправдава.

Чл. 141. (1) Решението на дисциплинарния съд може да се обжалва от страните в 14-дневен срок от обявяването му чрез дисциплинарния съд до Висшия дисциплинарен съд.

Чл. 130. (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Висшият дисциплинарен съд разглежда делата в състав председател и двама членове. Делата срещу членове на Висшия адвокатски съвет,

Висшия контролен съвет и Висшия дисциплинарен съд се разглеждат от 5-членен състав, председателстван от председателя на Висшия дисциплинарен съд.

(2) Решенията на Висшия дисциплинарен съд като първа инстанция подлежат на обжалване чрез Висшия дисциплинарен съд до Върховния касационен съд в 14-дневен срок от постановяването им по реда на чл. 7, ал. 7.

Чл. 7. ...(7) Върховният касационен съд разглежда жалбата в тричленен състав, в открито съдебно заседание с призоваване на кандидата и представител на Висшия адвокатски съвет и се произнася с решение, което е окончателно.

3. Директива 98/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно улесняване на постоянното упражняване на адвокатската професия в държава-членка, различна от държавата, в която е придобита квалификацията:

Член 9

Мотиви и обжалване

Решенията за отказ за извършване на вписването, посочено в член 3, или за заличаване на това вписване, както и решенията за налагане на дисциплинарни наказания, трябва да са мотивирани.

Тези решения подлежат на обжалване пред съда в съответствие с разпоредбите на вътрешното право.

4. Харта на основните права на Европейския съюз:

Член 47

Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес

Всеки, чийто права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

5. Практиката на българския Върховен касационен съд:

Трайното становище на ВКС е, че решенията на Висшия дисциплинарен съд като втора инстанция по жалби срещу решенията на дисциплинарните съдилища при адвокатските колегии **не подлежат на съдебен контрол**, тъй като възприемането на противното виждане би обусловило противоречие с принципа на независимост и самоуправление на адвокатурата, разписан в чл.134, ал.1 от Конституцията на Република България.

Поради това, съдебен контрол над решения на органи на адвокатурата може да бъде допуснат само в изрично предвидените и изчерпателно уредени от закона случаи, а изрична разпоредба в Закона за адвокатурата, която да предвижда такъв контрол, липсва. Посоченото виждане се е установило като константна практика на съда и е застъпено в: Решение № 230 от 11.02.2019 г. по к. гр. д. № 3891 / 2018 г. на Върховен касационен съд, Решение № 110 от 24.04.2015 г. на ВКС по гр. д. № 518/2015 г., IV г. о., ГК; Решение № 306 от 01.11.2013 г. по к. гр. д. № 1454 / 2012 г. на Върховен касационен съд;

6. Практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС):

Видно от разпоредбата на чл.9 от **Директива 98/5/ЕО**, съюзното право изисква решенията за налагане на дисциплинарно наказание на адвоката да подлежат на обжалване пред съда **в съответствие с разпоредбите на вътрешното право**. В случая, както стана ясно от посоченото по-горе, в нашето вътрешно право – Закона за адвокатурата, такива разпоредби липсват.

Посоченият член на Директивата вече е бил предмет на тълкуване от СЕС по дело С-506/04 *Graham J. Wilson v Ordre des avocats du barreau de Luxembourg*. По конкретното дело, въпросът е повдигнат във връзка с ограниченията в достъпа до независим съд по повод решение за отказ за вписване, но видно от чл.9 на Директивата, разпоредбата не прави никаква разлика в третирането на двата вида решения – тези за отказ за вписване и за налагане на дисциплинарно наказание. Тоест, постановеното от СЕС относно правото на съдебно обжалване на отказите за вписване е в пълна степен приложимо и по отношение на решенията за налагане на дисциплинарни наказания.

Случаят по С-506/04 е следният:

Адвокатският съвет на Люксембургската адвокатска колегия е отказал на британския гражданин – г-н Уилсън (адвокат, вписан в Адвокатската колегия на Англия и Уелс, но практикуващ в Люксембург) да го впише в регистъра на Люксембургската адвокатска колегия. Люксембургското право е предвиждало отказите за вписване в регистъра на някоя от адвокатските колегии да се обжалват пред Дисциплинарния и административен комитет, състоящ се от петима адвоката, които не са членове на адвокатски съвет. Решенията на този комитет са подлежали на обжалване пред Комитета за дисциплинарни и административни обжалвания, съставен от двама съдии от Апелативния съд и трима адвоката (оценители). Люксембургският закон предвижда решенията на Комитета за дисциплинарни и административни обжалвания да подлежат на обжалване пред Касационния съд на Люксембург, но правомощията на последния се свеждат до произнасяне само по правото, не и по фактите.

Г-н Уилсън оспорил отказа за вписването му с искане за неговата отмяна пред Административния съд на Люксембург. С решение от 13 май 2004 г. този съд приел, че не е компетентен да се произнесе. Г-н Уилсън обжалвал решението пред Висшия административен съд на Люксембург. Последният отправил преюдициално запитване до СЕС като обяснил, че въпросът дали процедурата по обжалване, разписана в люксембургското право е в съответствие с чл.9 от Директива 98/5, е пряко свързан с въпроса за компетентността на административния съд да се произнесе по висящия пред него спор. По-специално, запитващата юрисдикция се интересувала дали предвидената в люксембургското право процедура по обжалване пред Дисциплинарния и административен комитет и Комитета за дисциплинарни и административни обжалвания представлявала

„обжалване пред съда в съответствие с разпоредбите на вътрешното право“ по смисъла на чл.9 от Директивата. И следвало ли да се разбира, че същият член препяства процедура по обжалване пред подобни органи преди отнасянето на въпроса до съд, по смисъла на посочената разпоредба.

В тази връзка СЕС посочва¹, че органите, съставени от адвокати (каквото се е явявал Дисциплинарният и административен комитет в Люксембург) и дори съставени преимуществено от адвокати (като Комитета за дисциплинарни и административни обжалвания) не могат да имат качеството на съд по смисъла на Директивата (и изобщо на общностното право). Това е така, защото обстоятелството, че в състава им влизат изцяло или преимуществено адвокати, поставя под съмнение тяхната непристрастност. При тези обстоятелства, заключава Съдът, адвокат, чието вписване е отказано от адвокатския съвет, би имал основателни опасения, че всички или мнозинството, според случая, от членовете на

¹ „43 С първите си два въпроса, които е уместно да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция моли Съда по същество да тълкува понятието за защита пред съд или трибунал в съответствие с разпоредбите на вътрешното законодателство и за целите на член 9 от Директива 98/5 в случаите на процедура по обжалване, като тази, предвидена в законодателството на Люксембург.

44 В това отношение трябва да се припомни, че член 9 от Директива 98/5 предвижда осигуряването на средство за защита пред съд или трибунал, в съответствие с разпоредбите на вътрешното законодателство, срещу решения на компетентния орган на приемащата държава-членка, който отказва да впише адвокат, желаещ да практикува там под професионалното звание на собствената си държава.

45 От тази разпоредба следва, че държавите-членки трябва да предприемат мерки, които са достатъчно ефективни за постигане на целта на Директива 98/5 и да гарантират, че така предоставените права могат ефективно да се упражняват пред националните съдилища от страна на заинтересованите лица (вж. по аналогия, дело 222/84 *Johnston* [1986] ECR 1651, пар. 17).

46 Както посочват френското правителство и Комисията, съдебният контрол, изискван от тази разпоредба, отразява общия принцип на общностното право, произтичащ от конституционните традиции, общи за държавите-членки и залегнали в членове 6 и 13 от Европейската конвенция за защита правата на човека (вж. *inter alia*, *Johnston*, пар. 18; дело 222/86 *Heylens u други* [1987], ECR 4097, параграф 14; дело C-424/99, *Комисията срещу Австрия* [2001] ECR I-9285, пар. 45; и Дело C 459/99 *MRAX* [2002] ECR I 6591, пар. 101).

47 За да се осигури ефективна съдебна защита на правата, установени в Директива 98/5, органът, призован да разглежда жалби срещу решения за отказ за вписване, посочени в член 3 от тази директива, трябва да бъде съд или трибунал, съгласно определението на общностното право.

48 Това определение е изведено в практиката на Съда с оглед на връзката с определението за национален съд или трибунал по смисъла на член 234 ЕО, определяща определен брой критерии, които трябва да бъдат удовлетворени от съответния орган, като например дали органът е създаден със закон, дали е постоянен, дали неговата юрисдикция е задължителна, дали неговата процедура е *inter partes*, дали прилага правни норми (вж. в този смисъл дело 61/65 *Vaassen-Göbbels* [1966] ECR 261 и дело C 54/96 *Dorsch Consult* [1997] ECR I-4961, пар. 23) и неговата независимост и непристрастност (вж. в този смисъл дело 14/86 *Pretore di Salò c/y неизвестни лица* [1987] ECR 2545, параграф 7; дело 338/85 *Pardini* [1988], ECR 2041, параграф 9, и дело C 17/00 *De Coster* [2001], ECR I-9445, пар.17).

49. Концепцията за независимост, присъща на задачата за съдебно отсъждане, включва преди всичко орган, действащ като трета страна по отношение на органа, който е приел обжалваното решение (вж. в този смисъл, *inter alia*, дело C 24/92 *Corbiau* [1993] ECR I-1277, пар. 15, и дело C 516/99 *Schmid* [2002], ECR I-4573, пар. 36).

50 Концепцията има два други аспекта.

51 Първият аспект, който е външен, предполага, че органът е защитен срещу външна намеса или натиск, който може да застраши независимото решение на членовете му по отношение на производството пред тях (вж. в този смисъл дело C-103/97 *Köllensperger u Atzwanger* [1999] ECR I-551, пар. 21, и дело C-407/98 *Abrahamsson and Anderson* [2000] ECR I-5539, пар. 36; вж. също в същия см., ЕСПЧ *Campbell u Fell срещу Обединеното кралство*, решение от 28 юни 1984 г., серия А № 80, § 78). Тази съществена свобода от такива външни фактори изисква определени гаранции, достатъчни за защита на личността на онези, които имат задачата да решават спора, като например гаранции срещу отстраняване от длъжност (съединени дела C-9/97 и C-118/97 *Jokela u Pitkäranta* [1998] ECR I-6267, параграф 20).

52 Вторият аспект, който е вътрешен, е свързан с непристрастността и се стреми да осигури равнопоставени условия за страните в производството и техните съответни интереси по отношение на предмета на това производство. Този аспект изисква обективност (вж. в този смисъл *Abrahamsson u Anderson*, пар. 32) и липсата на каквото и да било интерес към резултата от производството, извън стриктното прилагане на правната норма.

53 Тези гаранции за независимост и непристрастност изискват правила, по-специално по отношение на състава на органа и назначаването, трудовия стаж и основанията за възпрепятстване, отстраняване и уволнение на членовете му, за да се отхвърли всяко разумно съмнение в съзнанието на хората по отношение на непроницаемостта на този орган за външни

тези органи имат общ интерес, противоположен на неговия собствен, а именно: да потвърдят решението за отстраняване от пазара на свой конкурент, чрез което балансът на засегнатите интереси би бил разстроен (пар.57 от коментираното решение).

Въпреки, че Директивата не изключва възможността за обжалване и пред подобни органи, тя изисква във всички случаи лицето, чиито права са засегнати, да има достъп до независим съд по смисъла на европейското право (пар.60 от решението). Дефиницията за „съд“ СЕС извежда както на базата на собствената си, така и въз основа на практиката на ЕСПЧ по чл.6 и чл.13 от Европейската конвенция за защита правата на човека, приемайки че въпросните разпоредби отразяват общи принципи на общностното право, произтичащи от общите за държавите-членки конституционни традиции (пар.46).

фактори и неговия неутралитет по отношение на интересите пред него (вж. в това отношение *Dorsch Consult*, пар. 36; *Köllensperger and Atzwanger*, пар. 20 до 23; и *De Coster*, пар. 18 до 21; виж също в този смисъл Решение на ЕСПЧ *De Cubber срещу Белгия*, решение от 26 октомври 1984 г., серия А № 86, § 24).

54 В този случай съставът на Дисциплинарния и административен комитет съгласно член 24 от Закона от 10 август 1991 г. се характеризира с изключителното присъствие на адвокати с люксембургско гражданство, регистрирани в списък I на адвокатската колегия - а именно списъкът на адвокати, практикуващи под това професионално звание в Люксембург и които са положили изпита в края на стажа – и избрани от общите събрания на адвокатските колегии в Люксембург и Дикирх.

55 Що се отнася до Комитета за дисциплинарни и административни обжалвания, изменението, внесено в член 28, параграф 2 от Закона от 10 август 1991 г. с член 14 от Закона от 13 ноември 2002 г., отдава преимуществено влияние на оценителите [адвокатите в състава на Комитета за дисциплинарни и административни обжалвания – *бел.прев.*], които трябва да бъдат вписани в същия списък и предложени от адвокатските съвети на всяка от адвокатските колегии, посочени в предходния параграф на настоящото решение, в сравнение с професионалните магистрати.

56 Както генералният адвокат отбелязва в точка 47 от своето заключение, по този начин решенията за отказ за вписване на европейски адвокат на адвокатските съвети, чиито членове, в съответствие с член 16 от Закона от 10 август 1991 г., са адвокати, регистрирани в списък I на адвокатския регистър, подлежат на контрол като първа инстанция пред орган, съставен изключително от адвокати, регистрирани в същия списък, и на обжалване пред орган, съставен в по-голямата си част от такива адвокати.

57 При тези обстоятелства, европейски адвокат, чието вписване в списък IV на адвокатския регистър е отказано от адвокатския съвет, би имал основателни опасения, че всички или мнозинството, според случая, от членовете на тези органи имат общ интерес, противоположен на неговия собствен, а именно: да потвърдят решението за отстраняване от пазара на конкурент, който е придобил професионалната си квалификация в друга държава-членка, и подозрение, че балансът на засегнатите интереси ще бъде разстроен (вж. в този смисъл, ЕСПЧ *Langborger срещу Швеция*, решение от 22 юни 1989 г., Серия А № 155, § 35).

58 Следователно правилата, уреждащи състава на органи като разглежданите в главното производство, изглеждат не са такива, че да осигурят достатъчна гаранция за безпристрастност.

59 Обратно на твърденията на адвокатския съвет на Люксембург, притесненията, свързани с тези правила за състава, не могат да бъдат премахнати чрез възможността за обжалване на решенията на Комитета за дисциплинарни и административни обжалвания, предвидена в член 29, параграф 1 от Закона от 10 август 1991 г.

60 Член 9 от Директива 98/5, въпреки че не изключва производството по обжалване пред орган, който не е съд или трибунал, не предвижда, правното средство за защита да е на разположение на засегнатото лице само след като всички други средства за защита са били изчерпани. Във всеки случай, когато националното законодателство предвижда обжалване пред извънсъдебен орган, член 9 изисква действителен достъп в разумен срок (виж по аналогия, съединени дела C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P до C-252/99 P и C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij и Други срещу Комисията* [2002] ECR I-8375, пар. 180 до 205, 223 и 234) до съд или трибунал, както са дефинирани в общностното право, който е компетентен да се произнесе както по фактите, така и по отношение на правото.

61 Отделно от въпроса дали производството пред два извънсъдебни органа ще бъде в съответствие с изискването за разумен срок, юрисдикцията на Cour de cassation (Касационния съд) на Великото херцогство Люксембург е ограничена само до въпросите на правото, така че той няма пълна компетентност (вж. в този смисъл Решение на ЕСПЧ *Incal срещу Турция* от 9 юни 1998 г., Доклади за решения 1998-IV, стр. 1547, § 72).

62 С оглед на гореизложеното, отговорът на първите два въпроса трябва да бъде, че член 9 от Директива 98/5 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска процедура за обжалване, в която решението за отказ за вписване, посочено в член 3 от същата Директива, трябва да се оспорва на първа инстанция пред орган, съставен изключително от адвокати, практикуващи под това професионално звание в приемащата държава-членка, и при обжалване - пред орган, съставен в по-голямата си част от такива адвокати, при условие, че жалбата пред върховния съд на тази Държава-членка позволява съдебен контрол само на правото, но не и на фактите. – Решение от 19 септември 2006 по дело C-506/04 *Graham J. Wilson v*

Отделно от това СЕС приема, че разпоредбата на чл.9 от Директивата е нарушена и в случаите, когато съдебният контрол (предоставен в крайна сметка на „действителен“ съд по смисъла на общностното право, а не от съставени от конкуренти на жалбоподателя извънсъдебни органи) се разпростира само върху правото, но не и върху фактите (каквото е бил случаят в коментираното решение).

Становището на СЕС по въпроса що е то съд, какви са критериите, за да се нарече определен орган по този начин и какви следва да бъдат гаранциите за независимо правосъдие, е препотвърждавано от Съда многократно, включително и в светлината на влязлата в сила след постановяване на решението по *Graham J. Wilson* Харта на основните права в Европейския съюз (ХОПЕС). Така например, посочените в *Graham J. Wilson* изводи за приложимост на практиката на ЕСПЧ по въпросите за правото на справедлив процес и достъпа до правосъдие, са подробно развити от СЕС в постановеното в края на миналата година Решение на Съда (голям състав) от 19 ноември 2019 година по съединени дела С 585/18, С 624/18 и С 625/18, ECLI:EU:C:2019:982. Още повече, че след влизане в сила на Хартата, съюзното право вече съдържа и изрична правна норма (член 52, параграф 3 от Хартата), че доколкото ХОПЕС съдържа права, съответстващи на права, гарантирани от ЕКПЧ, техният смисъл и обхват са същите като дадените им в посочената конвенция.

В тази връзка първа и втора алинея от член 47 на ХОПЕС очевидно съответстват на член 6, точка 1 и на член 13 от ЕКПЧ (решение от 30 юни 2016 г., *Toma u Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci*, С-205/15, EU:C:2016:499, т. 40 и цитираната съдебна практика), поради което и СЕС потвърждава, че трябва да следи даването от него тълкуване на член 47, втора алинея от Хартата, да осигурява равнище на защита, което да не се отклонява от гарантираното с член 6 от ЕКПЧ, така както е тълкуван от Европейския съд по правата на човека (решение от 29 юли 2019 г., *Gambino и Нука*, С-38/18, EU:C:2019:628, пар. 39 и Решение от 19 ноември 2019 година по съединени дела С 585/18, С 624/18 и С 625/18, пар.117, 118).

За СЕС е извън всяко съмнение, че от самия текст на член 47, втора алинея от Хартата, следва, че закрепеното в нея основно право на ефективни правни средства за защита включва в частност правото на всекиго делото му да бъде гледано справедливо от независим и безпристрастен съд (Решение от 19 ноември 2019 година по съединени дела С 585/18, С 624/18 и С 625/18, пар.119).

Това изискване за независимост на съдилищата, присъщо за правосъдната дейност, спада към основното съдържание на правото на ефективна съдебна защита и на основното право на справедлив съдебен процес, което има кардинално значение като гаранция за защитата на всички права, които правните субекти черпят от правото на Съюза, и за опазването на общите ценности на държавите членки, прогласени в член 2 ДЕС, по-конкретно на ценността правова държава (решение от 24 юни 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на Върховния съд), С 619/18, EU:C:2019:531, т. 58 и цитираната съдебна практика). Отчитайки изложените от СЕС критерии за независимост на съда (пар.121-129 от Решение от 19 ноември 2019 година по съединени дела С 585/18, С 624/18 и С 625/18²),

Ordre des avocats du barreau de Luxembourg

² „121 Има трайна съдебна практика, която гласи, че посоченото изискване за независимост включва два аспекта. Първият аспект, който е външен, изисква съответният орган да упражнява функциите си напълно самостоятелно, без да е йерархично обвързан или да е подчинен на когото и било и без да получава нареждания или инструкции от каквото и да било вид, като по този начин е защитен от външна намеса или натиск, които могат да накърнят независимостта на преценката на членовете му и да повлияят на техните решения (решения от 25 юли 2018 г., *Minister for Justice and Equality* (Недостатъци на съдебна система), С 216/18 PPU, EU:C:2018:586, т. 63 и цитираната съдебна практика, както и от 24 юни 2019 г., *Комисия/Полша* (Независимост на Върховния съд), С 619/18, EU:C:2019:531, т. 72).

отново достигаме до извода, че орган съставен изцяло от адвокати, какъвто се явява Висшият дисциплинарен съд в България, не може да се счита за (независим) съд по смисъла на съюзното право и в частност Директива 98/5/ЕО.

Ето защо, горните решения на СЕС, приложени спрямо българската правна уредба, изложена в пунктове 1 и 2 на настоящия раздел, обуславят следните изводи:

На първо място, както вече споменахме, решенията в дисциплинарните производства са посочени в чл.9 на Директива 98/5 редом до решенията за отказ за вписване в адвокатските регистри. По тази причина, всички изводи на СЕС по отношение на

122 Вторият аспект, който е вътрешен, е свързан с понятието за безпристрастност и визира еднаквата отдалеченост от страните по спора и от съответните им интереси с оглед на предмета на спора. Този аспект изисква запазването на обективност и липсата на всякакъв интерес от изхода на спора извън строгото прилагане на правната норма (решения от 25 юли 2018 г., *Minister for Justice and Equality* (Недостатъци на съдебна система), С 216/18 PPU, EU:C:2018:586, т. 65 и цитираната съдебна практика, както и от 24 юни 2019 г., *Комисия/Полша* (Независимост на Върховния съд), С 619/18, EU:C:2019:531, т. 73).

123 Тези гаранции за независимост и безпристрастност изискват наличието на правила — по-конкретно за състава на органа, за назначаването, срока на упражняване на функциите, както и основанията за самоотвод, отвод и освобождаване от длъжност на членовете му — които позволяват да се отстрани всяко оправдано съмнение у правните субекти в неподатливостта на този орган на влиянието на външни фактори и в неутралността му по отношение на противопоставящите се интереси (решения от 25 юли 2018 г., *Minister for Justice and Equality* (Недостатъци на съдебна система), С 216/18 PPU, EU:C:2018:586, т. 66 и цитираната съдебна практика, както и от 24 юни 2019 г., *Комисия/Полша* (Независимост на Върховния съд), С 619/18, EU:C:2019:531, т. 74).

...

125 В това отношение е важно съдиите да са защитени от външна намеса или натиск, които могат да застрашат тяхната независимост. Упоменатите в точка 123 от настоящото решение правила трябва по-специално да позволяват да се изключи не само всяко пряко влияние под формата на инструкции, но и всички форми на косвено влияние, които биха могли да насочват решенията на съответните съдии (вж. в този смисъл решение от 24 юни 2019 г., *Комисия/Полша* (Независимост на Върховния съд), С-619/18, EU:C:2019:531, т. 112 и цитираната съдебна практика).

126 Това тълкуване на член 47 от Хартата намира потвърждение в практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) относно член 6, точка 1 от ЕКПЧ, съгласно която тази разпоредба изисква съдилищата да са независими както от страните, така и от изпълнителната и законодателната власт (ЕСПЧ, 18 май 1999 г., *Ninn-Hansen c/у Дания*, SE:ECHR:1999:0518DEC002897295, стр. 19 и цитираната съдебна практика).

127 Съгласно постоянната практика на ЕСПЧ, за да се установи дали даден съд е „независим“ по смисъла на член 6, точка 1 от ЕКПЧ, трябва да се вземат предвид в частност начинът на назначаване на членовете и продължителността на мандата им, наличието на защита срещу външен натиск и дали съответният орган изглежда независим (ЕСПЧ, 6 ноември 2018 г., *Ramos Nunes de Carvalho e Sá c/у Португалия*, SE:ECHR:2018:1106JUD005539113, § 144 и цитираната съдебна практика), като за последния аспект ЕСПЧ уточнява, че става дума всъщност за доверието, което всеки съд трябва да вдъхва на правните субекти в едно демократично общество (вж. в този смисъл ЕСПЧ, 21 юни 2011 г., *Fruni c/у Словакия*, SE:ECHR:2011:0621JUD000801407, § 141).

128 Що се отнася до условието „безпристрастност“ по смисъла на член 6, точка 1, има също трайна практика на ЕСПЧ, съгласно която то може да се разглежда от различни страни, а именно от субективна страна, като се вземат предвид личните убеждения и поведението на съдията, тоест като се прецени дали не е показал, че е взел страна или че има лично предубеждение по конкретния случай, а също и от обективна страна, което предполага да се определи дали съдът, в частност предвид състава му, дава достатъчни гаранции, които да изключват всяко оправдано съмнение в неговата безпристрастност. Що се отнася до обективната преценка, тя се свежда до въпроса дали независимо от личното поведение на съдията определени доказуеми факти не дават основание за съмнение в неговата безпристрастност. В това отношение дори външното впечатление може да е от значение. Тук отново става дума за доверието, което съдилищата в едно демократично общество трябва да вдъхват на правните субекти, като се започне от страните в производството (вж. по-специално ЕСПЧ, 6 май 2003 г., *Kleyn и др. c/у Нидерландия*, SE:ECHR:2003:0506JUD003934398, § 191 и цитираната съдебна практика, както и 6 ноември 2018 г., *Ramos Nunes de Carvalho e Sá c/у Португалия*, SE:ECHR:2018:1106JUD005539113, § 145, 147 и 149 и цитираната съдебна практика).

129 Както многократно е подчертавал ЕСПЧ, тези понятия за независимост и обективна безпристрастност са тясно свързани, което обикновено предполага да се разглеждат заедно (вж. по-специално ЕСПЧ, 6 май 2003 г., *Kleyn и др. c/у Нидерландия*, SE:ECHR:2003:0506JUD003934398, § 192 и цитираната съдебна практика, и 6 ноември 2018 г., *Ramos Nunes de Carvalho e Sá c/у Португалия*, SE:ECHR:2018:1106JUD005539113, § 150 и цитираната съдебна практика). Съгласно

обжалването на отказите за вписване, са в пълна степен приложими и към решенията за налагане на дисциплинарни наказания.

Контролът върху последните не може да е предоставен само и единствено на органи, съставени от адвокати, доколкото чл.9 на Директивата изисква той да се осъществява от „суд“ (*court or tribunal*), а въпросните органи нямат качеството на такъв по смисъла на европейското право. Ако това е изводът на СЕС в *Graham J. Wilson*, където все пак решенията на въпросните органи са подлежали на макар и ограничен съдебен контрол от „действителен“ суд, то същото е на още по-силно основание приложимо спрямо българската правна уредба, в която съдебен контрол изобщо липсва.

Дисциплинарните съдилища към адвокатските колегии и Висшият дисциплинарен суд са органи, съставени от конкуренти на засегнатия адвокат и по тази причина не могат да се явяват „суд“ по смисъла на чл.9 от Директивата, особено в случаите, когато налаганото наказание на практика представлява отстраняване от пазара на адвоката (чл.133, ал.1, т.4 и 5 от ЗАдв). Ето защо, за да изпълни заложеното в разпоредбата на чл.9 от Директива 98/5 изискване, Република България следва да осигури реален съдебен контрол, упражняван от независим суд върху актовете в дисциплинарните производства.

Тук накратко ще споменем и мотивите, с които СЕС отхвърля типичното в случаи като този възражение, че съюзната правна норма (в случая чл.9 на Директива 98/5) би следвало да се прилага само, когато засегнати лица се явяват европейски граждани, търсещи защита в държава членка, различна от държавата им по произход. Тоест директивата изобщо не би била приложима в случаите на чисто вътрешни положения, при които всички релевантни елементи настъпват в границите само на една държава членка – дисциплинарно наказание адвокат е български гражданин, практикуващ в България и вписан в някоя от българските адвокатски колегии.

СЕС вече е имал възможност да се произнесе по възражения от този род и най-общо е приел, че едно лице следва да може да упражни в държавата си по произход същите права, които лице от друга държава-членка би извлякло от съюзното право в същата ситуация – Решение по дело C-451/03 *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti* [2006] ECR I-2941, параграф 29, Решение от 5 декември 2006 г., *Cipolla и др.* C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758 – пар.30 и 31; C-250/03 *Mauri* [2005] ECR I-1267, пар. 21 и др. Следователно след като Директивата задължава българската държава да осигури достъп до независим суд на всеки дисциплинарно наказан адвокат от Европейския съюз, вписан в българска адвокатска колегия, то държавата би следвало да осигури същото право и на българските адвокати.

Тук обаче възниква проблема с Конституцията на Република България, с който започнахме. От една страна ВКС приема, че чл.134, ал.1 на същата налага дисциплинарните производства на адвокатите да приключват в рамките на самата адвокатура, тоест без да стигат до независим суд по смисъла на съюзното право, както изисква Директива 98/5/ЕО.

От друга страна, практиката на Конституционния суд потвърждава изцяло изложеното по горе по отношение на достъпа до суд.

7. Практиката на Конституционния суд на Република България:

практиката на ЕСПЧ, когато се преценява дали ли са причини за съмнение, че по конкретно дело не са изпълнени изискванията за независимост или за обективна безпристрастност, мнението на дадена страна е меродавно, но няма решаващо значение. Определящото е дали съответните съмнения могат да се приемат за обективно оправдани (вж. по-специално ЕСПЧ, 6 май 2003 г., *Kleyn и др. с/у Нидерландия*, СЕ:ЕCHR:2003:0506JUD003934398, § 193 и 194 и цитираната съдебна практика, както и 6 ноември 2018 г., *Ramos Nunes de Carvalho e Sá с/у Португалия*, СЕ:ЕCHR:2018:1106JUD005539113, § 147 и 152 и цитираната съдебна практика).“

7.1. Правото на справедлив процес:

Според КС, достъпът до съд е задължителен елемент от съдържанието на правото на защита, гарантирано от чл. 56 на Конституцията. Достъпът до съд може да бъде стесняван само по изключение, когато накърнява висш, признат от Конституцията публичен интерес, включващ народния суверенитет, разделението на властите, формата на държавно устройство и държавно управление, осигуряването на отбраната и сигурността на страната, както и осъществяването на принципите и целите на нейната външна политика – *Решение № 14 от 04.11.2014 г. по к. д. № 12 / 2014 г. на Конституционния съд.*

Разпоредбата на чл. 119, ал. 1 от Конституцията постановява, че правораздаването се осъществява от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, апелативни, окръжни, военни и районни съдилища. За да се изпълни разпоредбата, че правораздаването се осъществява от съдилища достатъчно ще бъде окончателното разрешаване на правния спор да е предоставено на някой от посочените в текста съдилища. По този начин се гарантира изискването, разрешаването на правен спор, т.е. осъществяването на правораздаването, да се извърши от съд. Когато чл. 119, ал. 1 от Конституцията говори за осъществяване на правораздаването от съд, той има предвид неговото реализиране, постигане от съда и това изискване ще се удовлетвори, ако законът осигури възможността всеки правен спор да бъде отнесен за разрешаване от съд. Обратно, предоставянето за окончателно разрешаване на даден правен спор на друг орган, който не е съд, ще бъде недопустимо от гледна точка на разпоредбата на чл. 119, ал. 1 от Конституцията. Щом решаването на правен спор може да стигне до съд, значи изискванията на правовата държава са спазени. Пътят към съда трябва винаги да е отворен – това положение е основно право и „завършващата тухла” в сградата на правовата държава. Основно нейно изискване е всяко изпълнително-разпоредително действие поначало да подлежи на съдебен контрол. По този начин правовата държава като принцип на Конституцията откроява своя главен структурен признак – последната и решаващата дума относно спазването на правата и законните интереси на гражданите и на юридическите лица и разрешаването на правни спорове трябва да принадлежи на съда. По този начин се осигурява и пълноценното реализиране на правото на защита, предвидено в чл. 56 и чл. 120, ал. 2 от Конституцията - *РЕШЕНИЕ № 6, 11 ноември 2008 г. по конституционно дело № 5 от 2008 г.*

С оглед на горното и отчитайки, че достъпът на адвоката до съд за обжалване на решенията в дисциплинарните производства, които пряко го засягат, категорично не накърнява висш публичен интерес и не руши устоите на държавата, този достъп следва да се счита за задължителен с оглед гарантирането на правото на защита, предоставено от ХОПЕС и Конституцията на Република България на всеки правен субект, в това число и упражняващия адвокатска професия.

7.2. Правото на труд:

В своята практика Конституционният съд приема, че титуляр на основното право на труд са не само лицата, които работят по трудово правоотношение, но и държавни служители, съдии, прокурори и следователи, лицата, които упражняват самостоятелно занаят, свободна професия и пр. (Решение № 17 от 2018 г. по к. д. № 9/2018 г., Решение № 2 от 2019 г. по к. д. № 2/2018 г.).

Последователно е разбирането на Конституционния съд, че гарантираното от Конституцията право на труд обхваща и възможността всеки гражданин свободно да избира

своята професия и място на работа (Решение № 8 от 1992 г. по к. д. № 7/1992 г., Решение № 1 от 1993 г. по к. д. № 32/1992 г., Решение № 3 от 2006 г. по к. д. № 4/2006 г., Решение № 11 от 2012 г. по к. д. № 1/2012 г., Решение № 1 от 2017 г. по к. д. № 6/2016 г.).

Конституционното положение за свобода на труда се гарантира от свободата при възникване и прекратяване на правоотношенията. В основата на единното конституционно право на труд и неговото реализиране стои не само свободното решение за начина по който човек ще осигури материалните предпоставки за живота и издръжката си, но и самото упражняване на професията с гаранции за достъп, за кариера и за свободно излизане от нея. Свободният избор на професия и място на работа означава, че всеки има право да започне работата, която желае, ако е обявена за заемане и има качествата и подготовка за това, както и да преустанови работа по свое желание, след като спазва установения правен ред (Решение № 7 от 2019 г. по к. д. № 7/2019 г.).

Горното има отношение към разглежданата проблематика, доколкото при постановяване на дисциплинарно наказание на адвоката по чл.133, ал.1, т.4 и 5 - лишаване от право да упражнява адвокатска професия за определен срок, който може да достигне и 5 години, невъзможността за съдебно обжалване на това наказание, съчетана с естеството на практическото му изтърпяване, категорично е в състояние да препятства свободния избор на професия и възможността за преустановяване на работа по желание на лицето, тоест води до нарушаване на чл. 48, ал. 1, изречение първо, във вр. с чл. 16 от Конституцията.

II. Изводи:

Горното изложение налага няколко извода. Правото на достъп до съд е основно човешко право, от което никой индивид, било той и адвокат, не следва и не може да бъде лишен.

Налага се очевидният извод, че липсващия в българската правна уредба съдебен контрол над актовете в дисциплинарното производство за адвокати, във всички случаи противоречи на Директива 98/5/ЕО, като това противоречие може да обуслови две възможности:

1. Да се приеме, че с оглед съответствието между изводите на СЕС в цитираните по-горе негови решения и изводите на Конституционния съд на РБ досежно правото на защита и достъпа до съд, Директива 98/5/ЕО всъщност е в пълно съответствие с българската Конституция (чл.119, ал.1 и чл.56 от нея), а правната уредба на Закона за адвокатурата противоречи и на двете. Решаването на подобно противоречие, както е посочил и СЕС в Решението си от 19 ноември 2019 година по съединени дела С 585/18, С 624/18 и С 625/18, ECLI:EU:C:2019:982, пар.112-115³, следва да се извърши като съдът – в случая Върховният

³ „112 ...въпреки действащите в съответната държава членка национални правила за подсъдността всеки съд в положението на запитващата юрисдикция би бил длъжен по силата на упоменатите в тези въпроси разпоредби от правото на Съюза да не приложи тези национални правила и в такъв случай да приеме, че споровете в главните производства са подсъдни на него.

....

115 В това отношение съгласно постоянната съдебна практика, щом няма правна уредба на Съюза в съответната област, наистина във вътрешния правен ред на всяка държава членка следва да се посочат компетентните юрисдикции и да се определят процесуалните правила за съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на произтичащите от правния ред на Съюза субективни права, но все пак държавите членки носят отговорност да осигурят във всеки отделен случай спазването на гарантираното с член 47 от Хартата право на ефективна съдебна защита на тези права (вж. в този смисъл решения от 22 октомври 1998 г., IN. CO. GE.'90 и др., С 10/97—С 22/97, EU:C:1998:498, т. 14 и цитираната съдебна практика, от 15 април 2008 г., Impact, С 268/06, EU:C:2008:223, т. 44 и 45, както и от 19 март 2015 г., E.ON Földgáz Trade, С

касационен съд (доколкото видно от чл.130, ал.2, вр.с чл.7, ал.7 от ЗАдв, именно той е компетентен в ограничените хипотези на допустим съдебен контрол над дисциплинарните актове), започне да разглежда жалби против постановени в дисциплинарното производство решения на Висшия дисциплинарен съд (ВДС) като втора инстанция, основавайки правомощията си на примата на ПЕС и КРБ.

2. Възможно е и друго. **Да приемем, че прогласената в чл.134, ал.1 на Конституцията свобода и независимост на адвокатурата следва да се тълкува като абсолютна забрана за намеса на „независимия съд“ в производствата по обжалване на постановените в дисциплинарните производства против адвокати актове на ВДС, в който смисъл е и практиката на ВКС.**

Това обаче би означавало, че съюзните норми и в частност чл.9 на Директива 98/5/ЕО изискват от Република България да въведе и ефективно приложи **правна уредба, която би противоречила на нейната Конституция**. Дали в случая Република България би могла да се позове на национална конституционна идентичност (НКИ) е въпрос, по който тепърва следва да се дебатира. Във всички случаи, позоваването на НКИ макар и реална, е крайно ограничена възможност⁴. В случай че тя не би могла да се установи, следва да се приеме, че безусловното действие на примата налага извод за обжалваемост на решенията на Висшия дисциплинарен съд, дори в случаите в които това би противоречало на конституционно прогласената свобода и независимост на адвокатурата, разбираана като изключване на съдебния контрол спрямо адвокати.

Действително, все повече колеги споделят виждането, че разписаните в чл.134, ал.1 на Конституцията свобода, независимост и самоуправление на адвокатурата всъщност не бива да бъдат схващани като изключване на приложението на общите принципи на правовата държава спрямо адвокатите. Тъкмо обратното, именно тези принципи гарантират независимостта на адвоката.

Следва да се отбележи, че нито Конституционният съд, нито ВКС (включително и в цитираните в Раздел I, т.5 на настоящото изложение решения) не дават отговор на въпроса как следва да се тълкува всяко едно от понятията „свобода“, „независимост“ и „самоуправление“, използвани в чл.134, ал.1 на Конституцията. Такъв отговор липсва и в практиката на Върховния административен съд, който също се задоволява само с позоваване на свободата, независимостта и самоуправлението на адвокатурата, без да ги дефинира⁵. Във всички съдебни решения, в които цитираните понятия са посочени като основание за изключване на съдебния контрол обаче, трите думи винаги са изброени една след друга, като неразривно цяло, без да се прави какъвто и да било опит за изясняване на вложения в тях смисъл – нито в тяхната взаимна свързаност, нито на всяка от тях поотделно. Въпреки това, именно с тези принципи се оправдава изводът, че спрямо адвокатурата са неприложими основните достижения на правовата държава и най-вече гарантираното на всички граждани право на достъп до съд. Така, остава неясно кое точно от изброените изключва правото на съдебен контрол – свободата, независимостта или самоуправлението.

510/13, EU:C:2015:189, т. 49 и 50 и цитираната съдебна практика).“

⁴ Проф.д.ю.н. Атанас СЕМОВ, *Правна система на ЕС*, Книга трета: *Принципи на прилагане на Правото на ЕС*, Трета част: *Принцип на примата на Правото на ЕС*; Институт по Европейско право, София 2007, стр.526 и сл.;

⁵ Така напр. Определение № 2225 от 15.02.2013 г. по адм. д. № 1552/2013 на Върховния административен съд; Определение № 15097 от 06.12.2018 г. по адм. д. № 14024/2018 на Върховния административен съд и мн.др.

Същевременно, в Закона за адвокатурата, нейната „независимост“ е опорочена и посредством погрешното установяване като най-висш орган на адвокатурата на Висшия адвокатски съвет, на който включително и чрез разпоредбата на чл.122, ал.2 от ЗАДв е дадена власт над най-широко представения орган – Общото събрание на адвокатите от страната. Съгласно цитираната разпоредба “Решенията на Висшия адвокатски съвет са задължителни за адвокатите и органите на адвокатурата.” Сравнението на правомощията на двата органа ясно очертава „властовия превес“ на теоретично натоварения с чисто изпълнителни функции Висш адвокатски съвет над носещото волята на цялата адвокатурата Общо събрание на адвокатите от страната.

В крайна сметка, по всичко личи, че понятия, използвани в конституционна норма, която никога до момента не е била тълкувана, чийто смисъл и до момента не е изяснен по предвидения за това ред (чл.149, ал.1, т.1 КРБ), налагат правна уредба (в Закона за адвокатурата) и правоприлагане (цитираната по-горе съдебна практика), поставящи гражданските права на адвоката в зависимост от фактори и лица, които по никакъв начин не се свързват със справедливостта и правната сигурност. А в историята на човечеството именно последните винаги са служили като гаранция и за свободата, и за независимостта, за които говори чл.134 от КРБ.

Отчитайки горното, достъпът до независим съд на всеки адвокат, особено в случаите на лишаването му от право да упражнява професията си за определен срок, не би следвало да прави адвоката „зависим“ от съда, а напротив – да гарантира неговата независимост, като му осигури във всички случаи на негативно засягане на правната му сфера, справедливо правоприлагане от безпристрастен арбитър, установен и функциониращ при наличието на всички необходими гаранции за такава безпристрастност.

Ето защо, считаме поставената тук тема за изключително важна. Намираме, че ако се установи ограничение на правото на справедлив процес в противоречие с Конституцията, то за упражняване правомощията на омбудсмана по чл.150, ал.3 от КРБ е ирелевантно дали гражданите, чието право на справедлив процес е нарушено са адвокати. В настоящия случай е неприложимо ограничението в правомощията на омбудсмана по чл.150, ал.3 от КРБ, произтичащи от участието на гражданина като правен субект „в друго качество в стопанско-производствена, финансова или икономическа дейност“ – определение № 2 от 12.04.2016 г. по к. д. № 12 от 2015 г., определение № 1 от 21.02.2019 г. по к. д. № 1/2019 г. Това е така, защото критерият от значение за преценка на допустимостта на искането за противоконституционност на омбудсмана е дали засегнатите от противоконституционната уредба права са „*по своя характер всеобщи и присъщи на всички граждани в това им качество*“. Именно такава се явява правото на достъп до независим съд в случаите на наложено дисциплинарно наказание на адвокат. Последното е от естество да го лиши от възможност за препитание за период до пет години (чл.133, ал.1, т.4 и 5 от ЗАДв) и по тази причина да рефлектира върху начина на живот, професионално развитие и жизнен стандарт както на засегнатото лице, така и на неговото семейство. Негативното въздействие в тези случаи е с такъв интензитет, че защитата на засегнатото право в никакъв случай не може да бъде ограничена поради това, че лицето има качеството на адвокат, а следва да бъде поставена на плоскостта на общозащитимите човешки права. В това число и правото на справедлив процес, гарантирано на всеки гражданин независимо от качеството, в което е засегната правната му сфера.

В подкрепа на горните изводи е и постановеното от Конституционния съд Определение от 02.07.2019 г. на КС на РБ по к.д. № 7/2019 г. Искането за установяване на противоконституционност по цитираното дело е направено от Висшия адвокатски съвет (ВАДвС), чиито правомощия по чл.150, ал.4 от КРБ са идентични с тези на омбудсмана. При все, че противоконституционният текст касае правото на труд на митнически служители, КС не приема искането за недопустимо с оглед на качеството на засегнатите лица. Напротив, приема, че то е в обхвата на правомощието на Висшия адвокатски съвет да сезира Конституционния съд, тъй като е насочено към установяване на противоконституционност на законова разпоредба, за която се твърди, че накърнява права на гражданите (без оглед на това, че са митнически служители), каквито са правото на труд и правото на защита и се произнася по същество с Решение № 7 от 2019 г. по к. д. № 7/2019 г.

Във всеки случай, дори да не бъдат споделени горните аргументи за допустимост на искане по чл. 150, ал. 3 от Конституцията, последното не изключва възможността омбудсмана, констатирайки съществуващата противоконституционност, да използва другите средства за защита, предвидени в Закона за омбудсмана, включително и сезиране на субектите по чл. 150, ал. 1 от Конституцията.

Ето защо, с оглед на изложеното, намираме Вашето участие в обсъждането на горната тема за изключително важно и като заявяваме категоричната си воля и намерение да подложим темата на широк обществен дебат, с настоящото Ви молим да разгледате предложението ни за организиране на кръгла маса по описаните тук проблеми, на която да бъдат изслушани различните гледни точки, взети предвид становищата на различни експерти, неправителствени организации и представители на адвокатурата, с оглед разработването на стратегия за преодоляване на съществуващите противоречия и предприемането на конкретни мерки по изпълнението ѝ.

Молим да ни уведомите дали бихте се ангажирали да сте домакин на горния форум и в какви срокове считате, че е реалистично той да бъде организиран и проведен, респективно дали бихте участвали в подобен форум, в случай че го организираме ние.

С уважение:

адв. Емил А. Георгиев, председател на УС